

gedhetetlen szüksége van. De a kritikának van két súlyos fajtája is, az egyik az, amikor az ellenzék minden cselekedetet kevesel, a másik pedig, amikor állandóan azt hangoztatja, hogy nem történik semmi.

Bejelentette, hogy a kormány erősen dolgozik

az alkotmányjogi javaslatok

előkészítésén. Ezeknek a kérdéseknek nyugodt parlamenti atmoszférában való tárgyalása azért fontos, nehogy valami téves alkotás kerüljön be a törvénytarba.

Nem vagyok hajlandó még egyszer nyílt választással választani

— jelentette ki most emelt hangon a miniszterelnök, mire ismét felugrott a taps —, de csak a pártokkal történt tárgyalások után közölhetem, hogy mikor terjesztem a javaslatot a Ház elé.

Az ifjúság elhelyezésének problémája

következett ezután. Mindent meg kell tenni ennek az izgató anyagnak a közéletből való kiküszöbölése érdekében. Szellemi tultermelésről nem szabad beszélni, mert fontos nemzeti érdek, hogy a nemzeti élet minden ágazatában minél több képzett, tanult ember kapjon helyet. Hivatkozott az ifjúság elhelyezése céljából kidolgozott ismeretes tervre, majd így folytatta:

— Mi atyáink kívánunk gondoskodni a magyar ifjúságról, de ezzel együtt gyakorolni kívánjuk a fegyelmzés atyai jogát is.

Nem kívánatos, hogy olyanok, akiknek nincs közük az ifjúsághoz, mozgalmat szítsanak saját politikai céljaik érdekében. Semmiféle rendezavarást nem fogok tűrni.

Kíméletlen eréllyel fogok véget vetni minden olyan kísérletnek, amely a tanulástól akarja elvonni az ifjúságot, amelyről szociálisan kívánunk gondoskodni.

A mezőgazdasági munkásság helyzetén is javítani kíván, az első lépés a mezőgazdasági munkások öregekori biztosítása lesz.

— Beszéljünk

a zsidókérdésről

is, jelentette ezután a miniszterelnök beszédének most következő fejezetét, beszéljünk róla tárgyilagosan, gyűlölködés nélkül. Vizsgáljuk meg azt a kérdést, hogy vajon minden bajunk a zsidók-e az okai. Kétségtelen, hogy ha Magyarországon egyetlen zsidó sem élne, a bajok akkor is megvolnának. Ezt nem lehet letagadni.

A zsidókérdést uccai tüntetésekkel, fejbeverésekkel nem lehet megoldani.

— A törvény előtti feltétlen egyenlőség elvi alapján állok, de vallom azt is, hogy a törvényt egyformán kell alkalmazni mindenkire, a törvényeket mindenkinek egyformán be kell tartania és a törvények kijáratától tartózkodni kell — még az üzleti életben is.

Megállapította ezután a miniszterelnök, hogy a magyar életet azonban nem azok a zsidók irritálják, akik emberöltők óta itt élnek, hanem a keletre betelepültek. A régi, itt élő zsidóság érdeke is azt kívánja, hogy ne azonosítsa magát ezzel a töle idegen népséggel, amely Magyarországot soha sem tekintti hazájának, csak gazdasági vadászterületének és amelynek további beszivárgását a kormány a legerélyesebben meg fogja akadályozni.

A miniszterelnök ezután arról beszélt, hogy

a nagytőkét

fokozottabban bele kell kapcsolni a közlekvitelésbe. Ezt a társulati adó revíziójával fogják elérni. A vállalkozástól nem vitathatja el senki a jogos haszonra való törekvés jogát, de be kell látnia a nagytőkének azt is, hogy nagyobb mértékben kell hozzájárulnia a szociális terhekhez, mint eddig.

— Az ország nyugalma szempontjából fontos — mondta végül a miniszterelnök —, hogy az ország politikailag meg legyen szervezve, ha

nem is egy pártban,

de fontos, hogy a kormány nagy többségre támaszkodhassék. A belpolitikában törekedni fogok az együttműködésre, de meg fogom akadályozni a felforgató elemek üzemeltetését. Kérem az ellenzékét, hogy a kormányért belső ügyeibe ne szóljon bele, a pártnak viszont csakis olyan tagja lehet, aki a kormány programját magáévá teszi és ehhez igazítja cselekedeteit.

Beszédét így fejezte be a miniszterelnök:

— A nemzeti önfejlés legfőbb biztosítója a nemzet szabadsága.

Bornemisza Géza a kereskedelemről

A miniszterelnök után Bornemisza Géza ipari és kereskedelemügyi miniszter mondott beszédet.

Bornemisza, mint szónok, nem Darányi iskolájához tartozik. Széles gesztusai vannak, szavait sokszor áttüzesíti és látszik rajta, hogy nem csak azzal kíván hatni hallgatóira, amit elmond, hanem azzal is, ahogyan mondja.

Azzal kezdte beszédét, hogy ismerte a háborúval lezárt társadalmi korszak nagy eszméiről, a liberálisizmust és a marxizmust. Ismét kijelentette, hogy mindkét gondolat csödbe került.

— Nekünk — mondotta ezután — nem kell idegen ideálok után futni, hiszen a mi ideálunk ezer év óta tündöklök.

Ezután az ipari termelés decentralizálásának szükségességéről beszélt, majd kijelentette, hogy a munkáskérdést is fontos feladatnak tekinti.

— Tiltakozom az ellen — folytatta —, hogy nem viseltetem teljes megértéssel

a kereskedelem

iránt. A kereskedelem minden jogos törekvését támogatni kívánom, de a kereskedelem is legyen tekintettel azoknak a legális alakulatoknak az érdekeire, amelyek — mondotta — a lakosság érdekeit szolgálják. Ha nem is értek egyet azzal, hogy a Hanga szövetség a városokban is fejlődjen, de fontosnak tartom, hogy a falvakban minél intenzívebb legyen a fogyasztás, a termelés és az értékesítés rovatában is. Kijelentette, hogy a foglalkozási ágak harmóniájának megteremtésén dolgozik, majd más témára térve át, ezeket mondotta:

— Nem lehet jobboldali szélsőségek nevezni azt a törekvést, amely a keresztény tömegek gazdasági érvényesülését indult meg.

Shvoy Kálmán beszámolója

Az iparügyi miniszter felszólalása után kezdte meg beszédét dr. vitéz Shvoy Kálmán. Hivatkozott két évvel ezelőtti mondott programbeszédére, — amit akkor ígért, azt minden erejével igyekezett beváltani. Hittel, lelkesedéssel dolgozott a város érdekeiért. Köszönetet mondott a város polgárságának, amiért kitartott mellette. Ígerte, hogy a jövőben is lankadatlan erővel kíván dolgozni Szegedért.

Ezután a város sérelmeit tárta a kormány elé. Egyik legsúlyosabb sérelme Szegednek a **vasúti tarifarendszer** — mondotta. Ez annyira megdrágítja Szegeden az építkezést, hogy — bár Pesten a telek lényegesen drágább — házat olcsóbban nem lehet Szegeden építeni. Ezért mindenki Pesten épített, mert ott a házak nagyobb jövedelmet biztosítanak.

— A másik súlyos sérelmem most érte a várost, amikor nem kaptam meg a **harmadik esztendő rendkívüli házaómentességét**. Ez szintén megnehezíti Szegeden az építkezést.

— Meg fogom adni! — szölt közbe a szónoki asztal mögött ülő pénzügyminiszter, közbeszólását tapssal vette tudomásul a közönség.

Shvoy Kálmán ezután arra kérte a kormányt, hogy a szegedi iparosok számára biztosítson több közszállítást. Majd a szegedi kereskedők súlyos helyzetéről beszélt és megállapította, hogy a gyakori vasúti kedvezmények elvonják a vásárlókat a szegedi kereskedőktől. Elegendő lenne, ha évente csak két alkalommal biztosítana a kormány kedvezményes utazási lehetőséget a fővárosba, a nemzetközi vásár és a mezőgazdasági kiállítás alkalmából.

Végül a paprikakérdésről szólva, kijelentette, hogy a múlt évben kiadott paprikarendelet sokat használt a termelőknek, de azért a rendelkezéseknek vannak fogyatékságai, amelyeket legközelebb pótolni kell, elsősorban a termelők érdekei szerint.

Hunyady Vas Gergely beszéde

Shvoy Kálmán beszámolója után a másik szegedi Nep-képviselő, dr. Hunyadi-Vas Gergely mondott rövid beszédet.

Méltatta a miniszterelnök kormányelnöki működését, bejelentette, hogy a kormány mögött szilárd többség van, tehát diktatúrára nincs szükség. Elismeréssel szölt arról, hogy Darányi Kálmán nem tekint az ellenzék ellenességnek, hanem ellenfélnek és tisztában van azzal, hogy a nagy problémákat az ellenzékkel való szoros együttműködéssel kell se lehet megoldani.

— A kormány érdeme, hogy egyesítette a nemzeti politikát a népi politikával — mondotta — és így az ország népe közös erővel fordulhat szembe minden felforgató törekvéssel.

Hunyadi-Vas Gergely beszéde után Ivády Béla bezárta a gyűlést, amely háromnegyed 2 órakor a Hiszekegy elnéklésével ért véget.

Felköszöntők az ebéden

A gyűlés után bankett volt a Hungáriában. A főasztal közepén ült a miniszterelnök, akinek jobbja Glattfelder megyéspüspök, balja Imecs főispán foglalt helyet. Mellette a baloldalon Pálffy polgármester, Ivády Béla, Shvoy Kálmán, Mikecz államtitkár, Raskó prelátus, jobboldalon a megyéspüspök mellett Fabinyi pénzügyminiszter, Szepessy Aladár pénzügyigazgató, Mayer János volt miniszter ült.

A középső asztalnál Bornemisza miniszter ült, Sáray postaigazgató, Pick Jenő, Tonelli főtitkár, Tichy üzletigazgató, Tóth Béla helyettes polgármester társaságában. Itt ült Petneházy államtitkár is.

Lazár igazságügyminiszter a bírák asztalánál foglalt helyet. Itt Láng-Miticzy táblai elnök, Paraszkay törvényszéki elnök, Lukács járásbírósi elnök, Tarajossy ügyészségi elnök ült. Itt foglalt helyet Simkó tiszti főügyész és Szekerke tb. főügyész és mások.

A középső asztalnál ült tanfériak társaságában Hóman kultuszminiszter, akit a következők vettek körül: Kisparthy főigazgató, Erdélyi egyetemi rektor, Kolthay főigazgató, Kiss Károly tanfelügyelő, Tihanyi, Fűrész és Somogyi igazgatók és sokan mások az iskolák vezetői közül.

Az ebéd után, fél 3 óra tájban került sor a felköszöntőkre. Az első felköszöntőt Imecs főispán mondotta a kormányzóra.

Pálffy polgármester a miniszterelnököt köszöntötte. Megköszönte, hogy a kormány elnöke az ország lakosságával való közvetlen érintkezés felvételénél első állomás helyül Szegedet választotta.

A miniszterelnök válaszában azt fejtette, hogy legfontosabb a magyar nép anyagi boldogulásának megteremtése, de nagyon fontosnak tartja a szellemi erőket is.

— Amikor én itt, mondotta a miniszterelnök, a szellemi erők nagy fontosságát hirdetem, itt elsősorban az egyházak működésére gondolok, mert minden egyház kivétel nélkül gyarapítja a nemzet szellemi erejét és erkölcsi ellenállását.

Vitéz dr. Shvoy Kálmán a minisztereket köszöntötte, mint az ország első és legszorgalmasabb munkásait. Örömet fejezte ki, hogy a pénzügyminiszter megértette a város kiáltását. Azt kérte a kultuszminisztertől, hogy az **abba hagyott egyetemi építkezéseket folytassa**. Az igazságügyminiszter figyelmébe ajánlotta a szegedi bírói kart, amely megtanította a város és a környék lakosságát törvénytiszteltet. Az iparügyi minisztertől az ipari vásár további támogatását kérte.

Ezután Fabinyi pénzügyminiszter szólalt fel:

— Az idő pénz — mondotta kedélyesen —, nem szeretném az időtöket elvenni, miután pénzeiket oly sokszor kell elvennem. (Derűtség.)

Kifejtette ezután, hogy ő maga is sokat köszönhet Szegednek, mert Szeged külvárosában: Dorozsmán kezdte meg politikai pályafutását. Arról beszélt, hogy megépítik Szeged és a Dunántúl között az összekötő hidat.

A pénzügyminiszter után Vinkler Elemér a Nep vezetését köszöntötte, Ivády Béla Nepelnök pedig egykori osztálytársára, Glattfelder püspökre ültette poharát.

Dr. Hunyadi-Vas Gergely a beteg fekvő Széll Gyula és a gazdák üdvözlését tolmácsolta, Erdélyi András, végül Kocsis Ferenc szólalt fel.

A bankett után — 5 óra körül — Darányi miniszterelnök és a miniszterek a püspöki palotába indultak, hogy búcsút vegyenek vendéglátójuktól, a képviselők pedig autóbuszokon a várost nézték meg. A politikusok a hatórai gyorsvonattal utaztak el Szegedről.